

בש"פ 4626/19 - יורי רפאלוב נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון
בש"פ 4626/19

לפני: כבוד השופטת י' וילנר

המבקש: יורי רפאלוב

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי
בחיפה בעמ"ת 66590-06-19 שניתנה ביום
30.6.2019 על ידי כב' השופט נ' סילמן

בשם המבקש: עו"ד טל פלקס

החלטה

1. בקשת רשות ערר ב"גלגול שלישי" לפי סעיף 53(א1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט נ' סילמן) בעמ"ת 66590-06-19, מיום 30.6.2019, בגדרה התקבל עררה של המדינה, היא המשיבה, על החלטת משפט השלום בחיפה (כב' השופטת מ' פיקוס-בוגדאנוב) במ"ת 1048-19 מיום 30.6.2019. בהחלטתו קבע בית המשפט המחוזי כי יש לאפשר למבקש לצאת לעבודתו, אך זאת תוך יידוע מעסיקו בדבר ההליך הפלילי המתנהל בעניינו.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 17.2.2019 הוגש כתב אישום נגד המבקש, ושניים נוספים, במסגרתו הואשם המבקש בביצוע בצוותא של עבירות החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, שיבוש מהלכי משפט וניסיון להשמדת ראיה. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המבקש עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בהמשך לכך, התנהלו הליכי מעצרבעניינו של המבקש בגדרם אף נערכו תסקירים להערכת מסוכנותו, ובסופו של דבר הוא שוחרר למעצר בית בתנאים מגבילים.

3. הבקשה דנן עניינה בהחלטה מיום 30.6.2019 שניתנה בבית משפט השלום בעניין מעצרו של המבקש, ובה התקבלה בקשתו לצאת לעבוד במפעל בן אנד ג'ריס (להלן: המפעל) ללא פיקוח, וזאת לנוכח מצבו הכלכלי הקשה ובהתאם להמלצת שירות המבחן לאפשר לו לצאת לעבוד. בית משפט השלום הבהיר כי על המבקש להגיע למפעל ובחזרה ממנו בליווי אחד ממפקחיו; כי אסור לו לצאת מתחומי המפעל במהלך שעות העבודה; וכי משטרת ישראל רשאית לבדוק את הימצאותו של המבקש בשטחי המפעל, ולצורך כך תוכל לדרוש מהמבקש לצאת משטח המפעל תוך 10 דקות מרגע יצירת קשר עמו.

4. על החלטה זו הגישה המדינה ערר לבית המשפט המחוזי, בגדרו נטען כי בחלוף אך כארבעה חודשים ממועד ההחלטה על שחרורו של המבקש למעצר בית, טרם בשלה העת לאפשר לו לצאת לעבודה ללא פיקוח אנושי צמוד ומבלי שמעסיקו מודע לעבירות המיוחסות לו. זאת, בפרט לנוכח סוג העבירות המיוחסות למבקש ולחומרתן – אשר מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית – וכן לנוכח עברו הפלילי, המסוכנות הנשקפת ממנו, וטיבה של חלופת המעצר אשר אין בה, לטענת המדינה, כדי לאיין את מסוכנותו.

5. בהחלטה מיום 30.6.2019 קיבל בית המשפט המחוזי בחיפה את עררה של המדינה באופן חלקי. בית המשפט המחוזי ציין כי המקרה מעורר התלבטות לא פשוטה, לנוכח נסיבותיו האישיות והכלכליות של המבקש המצדיקות הקלה בתנאי המעצר בעניינו. לכך אף מתווספת ההערכה כי המסוכנות המיוחסת למבקש פחתה. לצד זאת, נקבע כי בית משפט השלום "הלך כברת דרך עם המבקש, כשלטעמי, משוכה אחת רחוק מדי". בית המשפט המחוזי קבע כי אמנם יש לאפשר למבקש לצאת לעבודתו כמבוקש, ואולם עליו ליידע את מעסיקו בדבר ההליך הפלילי המתנהל בעניינו. לעניין זה הטעים בית המשפט המחוזי, בין היתר, כי יידוע המעסיק בנדון נדרש, בראש ובראשונה, על-מנת להבטיח פיקוח הדוק על הימצאותו של המבקש במקום העבודה.

על החלטה זו נסבה בקשת רשות הערר שלפניי.

הבקשה דנן

6. לטענת המבקש, בקשתו מעוררת שאלה משפטיות עקרוניות, בעלת השלכות רחב, אשר עניינה ביידוע מעסיקו של המבקש בדבר ההליך הפלילי המתנהל נגדו. לטענת המבקש, סעיף 48 לחוק המעצרים אינו מסמיך את בית המשפט להגביל את חירותו של המבקש על-ידי חיובו לגלות למעסיקו מידע פלילי בעניינו.

המבקש מוסיף כי מגבלה זו אף עומדת בסתירה לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשע"ט-2019 (להלן: חוק המרשם הפלילי). נטען כי על-פי סעיף 3(א) לחוק המרשם הפלילי, מידע פלילי הוא חסוי ולא יימסר אלא על-פי הוראות חוק זה. בפרט, לטענת המבקש, לפי סעיף 30 לחוק המרשם הפלילי, המשטרה תמסור מידע על אודות תיקים תלויים ועומדים לגופים ולבעלי תפקידים המורשים לכך – אשר מקום העבודה אינו נמנה עמם, וכן נטען כי לפי סעיף 37(א) לחוק זה, אין אדם חייב לגלות מידע פלילי על עצמו.

כמו כן, לטענת המבקש, המנגנון שנקבע בבית משפט השלום לפיו יידרש המבקש להתייצב בפתח מקום עבודתו בתוך 10 דקות מרגע יצירת קשר עמו, הוא מנגנון המאפשר אכיפה מספקת של הימצאותו במקום העבודה

7. לאחר העיון בבקשה ובנספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות, אף מבלי להידרש לתגובת המשיבה.

הלכה היא כי על בקשת רשות לערור ב"גלגול שלישי" בהליכי מעצריחולו אמות מידה מצמצמות, והיא תתקבל רק במקרים מיוחדים שבהם מתעוררת שאלה משפטית בעלת חשיבות כללית-ציבורית, אשר חורגת מעניינם הפרטני של הצדדים להליך, או בהתקיים נסיבות מיוחדות כדוגמת פגיעה בלתי מידתית בחירותו של המבקש או חשש לעיוות דין (ראו: בש"פ 2786/11 ג'ריס נ' מדינת ישראל, פסקאות 6-7 (17.4.2011); בש"פ 1171/18 חזן נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (11.2.2018); בש"פ 1269/18 מריסאת נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (20.2.2018)).

בעניינינו, חרף ניסיונו של המבקש לשוות לבקשתו נופך עקרוני ובעל חשיבות כללית, בקשה זו אינה מעלה שאלה אשר חורגת מענייני הפרטני של המבקש והיא נטועה בדל"ת אמותיו של המקרה הקונקרטי הנדון ונסיבותיו. לנוכח האמור, הבקשה דנן אינה באה בגדר המקרים החריגים המצדיקים התערבות של ערכאת הערעור "בגלגול שלישי", ודי בכך כדי לדחותה.

8. למעלה מן הצורך, אציין כיטענתו העיקרית של המבקש היא כי בית המשפט המחוזי לא היה מוסמך להתנות את יציאתו לעבודה במפעל בכך שהוא יידע את מעסיקו בדבר ההליך הפלילי המתנהל נגדו. ואולם, כידוע, בית המשפט המחוזי מוסמך לקבוע כל תנאי שחרורו של המבקש ממעצר, וזאת בהתאם להוראת סעיף 48(א) לחוק המעצרים המקנה לבית המשפט סמכות כללית "להוסיף תנאים, לפרק זמן שייקבע, ככל שימצא לנכון". ברי, כי בכלל זה גם הסמכות לקבוע תנאים מגבילים לגבי יציאתו של המבקש לעבודה. בית המשפט המחוזי סבר כי בתנאי המחייב את המבקש ליידע את מעסיקו על אודות ההליך הפלילי, יש כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהמבקש, באופן שמודעות המעסיק "מאפשרת פיקוח הדוק ביחס להימצא המשיב במקום הפיקוח" (עמוד 4 להחלטה). בתוך כך, ציין בית המשפט, בצדק, כי "מודעות הינה, בסופו של יום, פיקוח, גם אם חלקי" (שם, בעמוד 5). בית משפט זה קבע כבר כי אין פסול בקביעת תנאי לפיו על הנאשם ליידע את המעסיק על אודות ההליך הפלילי, וראו דבריו של כב' השופט י' דנציגר כי: "סבורני כי התנאי שהוטל [יידוע המעסיק על ההליך הפלילי] מעיד על האיזון הראוי שערך בית המשפט, בהחלטותיו המפורטות לעיל, בין הסכנה הנשקפת מן העוררת בסביבת עבודה והדאגה לאינטרס הציבורי לבין הפגיעה בעוררת...". (ראו: בש"פ 8171/15 זהבי נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (6.12.2015)). לכך יש להוסיף כי בית המשפט המחוזי הלך כבר דרך משמעותית לקראת המבקש בכך שאפשר את יציאתו לעבודה, כפוף ליידוע המעסיק.

9. טרם סיום, אעיר כי הוראות חוק המרשם הפלילי, אליהן מפנה המבקש בבקשתו, אינן רלוונטיות לעניינינו, ומכל מקום אין בכוחן לגבור על הוראות חוק המעצרים.

בשים לב לכל האמור, דין טענותיו של המבקש להידחות אף לגופן.

10. סוף דבר: הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ז' בתמוז התשע"ט (10.7.2019).

שׁוֹפֵט ת
